
GLOBAL ERKLÆRING OM RETTFERDIGE RETTSSYSTEMER MED BARN

20. november 2021

Verdenskongressen om rettferdige rettssystemer med barn 2021;

Som samlet over 4800 deltagere i alle aldre, fra over 100 land, fra 15. til 20. november 2021 gjennom en nettplattform, med temaet "Å sikre effektiv tilgang til rettssystemer for alle barn: veien mot ikke-diskriminerende og inkluderende barnerettssystemer";

Som ble organisert av *Global Initiative on Justice With Children* (et konsortium bestående av *Terre des hommes*, *Penal Reform International*, *International Association of Youth and Family Judges and Magistrates*, og *International Institute for the Rights of the Child*) og arrangert av Mexicos føderale høyesterett, med teknisk støtte fra FNs barnefond, kontoret til spesialrepresentanten til FNs generalsekretær for vold mot barn, FNs kontor for narkotika og kriminalitet, FNs høykommissær for menneskerettigheter, Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling, og *Pathfinders for Peaceful, Just and Inclusive Societies*; i regi av Europarådet og Europa-parlamentet; med pro bono-støtte fra Baker McKenzie; og med innspill fra Vitenskapskomiteen, æreskomiteen, barne- og ungdomsrådgivningsgruppen og de regionale og nasjonale forberedende møtene til verdenskongressen;

Bekrefter den konkrete forpliktelsen til å fremme, beskytte og oppfylle barns rettigheter som gitt av FNs barnekonvensjon og andre relevante internasjonale barnerettighetsstandarder;

Husker forpliktelsene fastsatt i Paris-erklæringen (Frankrike, mai 2018), Genève-erklæringen (Sveits, januar 2015) og Lima-erklæringen (Peru, november 2009) fra de tre forrige verdenskongressene som fokuserte på temaer som omfatter rettferdighet for barn, gjenopprettende rett og styrking av barnerettssystemer;

Støtter anbefalingene og handlingspunktene spesifisert i det globale *Justice for Children Call to Action* (september 2019) av *Pathfinders for Peaceful, Just and Inclusive Societies* med hensyn til FNs bærekraftsmål 16, utviklet og godkjent av en mangfoldig gruppe

mellomstatlige organisasjoner og sivilsamfunnsorganisasjoner og akademiske institusjoner på internasjonalt, regionalt og nasjonalt nivå;

Erkjenner behovet for atter å understreke kravene stilt av barn og ungdom i deres uttalelse på forrige verdenskongress (Frankrike, mai 2018); viktigheten av veiledningen gitt i FNs globale studie om frihetsberøvede barn (november 2019); innvirkningen av COVID-19 på barns tilgang til rettferdige rettssystemer, som fremhevet i FNs «*Policy Brief: The Impact of COVID-19 on children*» (april 2020) og i det tverrinstitusjonelle notatet «*Technical Note: COVID-19 and Children Deprived of their Liberty*» (april 2020); lærdommene presentert i UNICEFs «*Access to Justice for Children in the era of COVID-19: Learnings from the Field*» (desember 2020); og forpliktelsene overfor barn fra stats- og regjeringssjefer, ministre og representanter for FNs medlemsland i Kyoto-erklæringen om fremme av kriminalitetsforebygging, strafferett og rettssikkerhet (Japan, mars 2021) i anledning den fjortende FN-kongressen om kriminalitetsforebygging og strafferett;

Bemerk følgende:

1. At selv om FNs barnekomité (CRC) ikke spesifikt nevner ordene rettstilgang eller rettsmidler, er konseptet holistisk forankret gjennom dens bestemmelser, inkludert prinsippet om barnets beste; barns rett til å motta informasjon, til å uttrykke sine meninger og til å bli hørt; retten til å bli beskyttet mot alle former for vold; rettighetene, beskyttelsene og garantiene pålagt med hensyn til barn i konflikt og i kontakt med loven; og tiltakene fastsatt hva gjelder frihetsberøvelse og for gjenoppretting og reintegrering av barneofre, blant andre;
2. At blant annet Verdenserklæringen om menneskerettigheter og den Internasjonale konvensjon om sivile og politiske rettigheter gjelder likt for alle barn, og fastslår at enhver person som får sine rettigheter eller friheter krenket har rett til et effektivt rettsmiddel, og at denne retten skal avgjøres av kompetente rettslige, administrative eller lovgivende myndigheter, eller av enhver annen kompetent myndighet gitt av statens rettssystem;
3. At prinsippet om ikke-diskriminering er en grunnleggende pilar i CRC og tjener som et grunnlag for en rekke internasjonale, regionale og nasjonale juridiske instrumenter;
4. At FNs medlemsland i FNs generalforsamling har erkjent lik tilgang til rettssystemer som en grunnleggende rettighet, også for barn, og at det å forsikre lik tilgang til rett for alle og å få slutt på vold mot barn er begge kjerneelementer i 2030-agendaen for bærekraftig utvikling, spesielt mål 16;
5. At barn blir tvunget til å ta ansvar for samfunnets feil, inkludert de utallige former for vold som rettes mot dem både innenfor og utenfor rettskonteksten, som uforholdsmessig påvirker marginaliserte barn og hindrer innsatsen for å forebygge og reagere på situasjoner og risikofaktorer som får barn til å komme i kontakt med loven, enten som offer/overlevende, en påstått eller dømt lovbrøyer, et vitne, en kombinasjon av alle disse eller i en hvilken som helst annen egenskap;
6. At COVID-19-pandemien har forsterket eksisterende sosial ulikhet og ytterligere svekket eller fullstendig lammet allerede skjøre barneretts- og beskyttelsessystemer og -tjenester, og at disse problemene forverres av en rekke andre samtidige og pågående kriser,

inkludert klima- og miljøkrisen, geopolitiske spenninger og væpnede konflikter, økonomiske kriser og andre humanitære nødssituasjoner, som krever oppbygging av robuste rammer, systemer og tilnærminger som muliggjør bærekraftig tilgang til rett for alle barn;

7. At verden i økende grad har sett myndiggjorte barn og unge i spissen for nasjonale og globale bevegelser som krever sosial, kjønnsmessig, rasemessig, klimamessig og politisk rettferdighet, samtidig som de har lyktes med å flytte debatter og påvirke reformer av rettssystemet;
8. At fraværet av diskriminering og ulikhet i barnerettssystemet og i realiseringen av retten til rett til syvende og sist vil komme alle barn til gode, uavhengig av hvem de er, hvor de kommer fra eller hvilken situasjon de befinner seg i;
9. At barn i kontakt med loven har de samme iboende rettighetene som alle andre barn, noe som krever lik og likeverdig respekt for og beskyttelse av deres rettigheter og velvære, med varsomhet med henblikk på de særegne sårbarhetene og behovene som hvert barn står overfor og erkjennelse av at deres evner og kapasiteter er i utvikling;
10. At det er maktpåliggende for systemene som styrer områdene rett, barnevern og velferd, sosial beskyttelse, utdanning og helsetjenester, blant andre, å etterstrebe tverrfaglig koordinering og samarbeid for helhetlig og effektivt å kunne behandle saker som involverer barn i kontakt med loven i enhver form;

Respekterer følgende uttalelser fra barn og ungdom samlet av barne- og ungdomsrådgivningsgruppen til verdenskongressen:

11. Vi er en gruppe barn og unge som brenner for rettighetene til barn i kontakt med rettssystemer, spesielt fordi mange av oss har direkte erfaring med disse systemene selv, og basert på våre erfaringer føler vi at:
  - a. Intergenerasjonell diskriminering og økonomisk ulikhet er rotårsakene til at barn kommer i kontakt med loven;
  - b. Barn i kontakt med loven møter flere og sammensatte former for motgang, inkludert vold i hjemmet, overgrep i familien og ekskludering fra utdanning, som kan ha stor innvirkning på barns mentale helse;
  - c. Rettssystemer gjør ikke barns rettigheter til en prioritet, noe som gjør at mange barn føler seg skadet, ignorert og traumatisert av deres møter med rettssystemet;
  - d. Strafferettssystemer fokuserer for ofte på straff og skyld, i stedet for rehabilitering og gjenoppretting av fred;
12. Vi tror at barn er dagens borgere og morgendagens ledere, og vi ber om at voksne erkjenner dette og at de myndiggjør barn med kunnskap om deres rettigheter;

13. For å skape reell endring for barn i kontakt med rettssystemer, krever vi at regjeringer og sivilsamfunn jobber sammen med barn og unge for å sikre at alle barns rettigheter, slik de er fastsatt i folkeretten, blir oppfylt for hvert barn rundt omkring i verden;
14. Spesielt ber vi om at:
- a. Alle barn gis lik tilgang til rettssystemer på en måte som er inkluderende og som ikke diskriminerer av noen grunn;
  - b. Barn gis friheten til å dele sine meninger og få sine synspunkter tatt på alvor;
  - c. Barns evner til å ta beslutninger om deres egne liv erkjennes, og at de får tilstrekkelig støtte fra voksne;
  - d. Barn forsynes med informasjon og veiledning om hvordan de best kan håndtere usikkerhet og kriser, lik den nåværende pandemien;
  - e. Barn i kontakt med loven blir behandlet på en måte som er human, der deres rettigheter respekteres, og med en helhetlig tilnærming til deres psykiske helse og velvære;
  - f. Unge som er i kontakt med loven og som har «vokst ut av» barndommen, får de samme tilbudene som barn;
  - g. Barn og unge tilbys muligheter til å lære om og bli involvert i gjenopprettende prosesser;
  - h. Barn og unge støttes i å kreve sine rettigheter, noe som er nøkkelen til å gjenopplive tilliten til rettssystemene;
15. Vi er overbevist om at reell rettferdighet for og med barn kan oppnås når alle barn blir behandlet som likeverdige, og gis muligheten til å arbeide i partnerskap med voksne for å oppfylle løftene i menneskerettighetene;

Dermed oppfordrer vi, som arrangører av, partnere om og deltakere på verdenskongressen, i fellesskap alle relevante interessenter, inkludert stater og det sivile samfunn, til å:

Reell realisering av rettferdige rettssystemer med barn, både i dag og i morgen

16. Arbeide hånd i hånd, som barn og voksne, for å oppnå likeverdig, ikke-diskriminerende og inkluderende tilgang til rettferdige rettssystemer for alle barn over hele verden, på en måte som samarbeider med barn som eksperter og sentrale aktører i jakten på positiv endring, inkludert i den normative utformingen av barnrett og tilgang til rett, bygging og reform av juridiske og regulatoriske rammer, drift av systemer og implementering av prosedyrer, kapasitetsbygging blant relevante aktører og i håndhevingen av ansvaret til pliktberere, lokalsamfunn og storsamfunnet for øvrig;

17. Forbedre de muliggjørende omstendighetene som lar barn som rettighetshavere opptre som agenter for endring, og forsterke dagens og fremtidens stemmer, ved å tilby tilpasset veiledning og informasjon om loven og rettsprosedyrer som er barnevennlig, kjønns sensitiv og utformet med hensyn til funksjonsvariasjon, forbedre den offentlige forståelsen av barns rettigheter blant både barn og voksne, etterstrebe barnemålrettet kommunikasjon på måter som er mest effektive for å nå barn, og sikre inkluderende og tilgjengelige tilnærminger til medvirkning for barn med alle bakgrunner og i alle situasjoner, inkludert alle barn i kontakt med loven;
18. Lovfeste barns medvirkning og håndheve denne loven for å forsikre at barn sitter ved bordet, i stedet for å bare oppmuntre barn til deltakelse og engasjere seg med barn passivt og utelukkende som subjekter for konsultasjoner, spesielt for gruppene av barn som er i kontakt med loven som ofte blir ekskludert fra diskusjonene på grunn av diskriminering, marginalisering, sårbarhet eller de prekære situasjonene de er i;

Inkluderende tilgang til rettssystemer for barn uten diskriminering

19. Sette søkelys på konseptene gjennomgripende ulikhet og diskriminering i alle diskusjoner og reformer som angår barnerett, og innføre praktiske løsninger for å eliminere diskriminering på ethvert grunnlag for alle barn i kontakt med loven, på en måte som unngår negative merkelapper og stigmatisering;
20. Sikre lik og likeverdig tilgang til rettferdighet for alle barn, spesielt de fra marginaliserte grupper, på en måte som på holistisk vis omfatter kriminell, sivil, administrativ, tradisjonell/alminnelig, overgangs- og sosial rettferdighet;
21. Utvikle og bruke alderstilpassede, funksjonsvariasjons- og kjønns sensitive og behovs- og rettighetsbaserte rettsprosedyrer og fasiliteter for alle barn i kontakt med loven, som er kontekstualiserte og basert på nevro-, utviklings- og atferdsvitenskap;
22. Innføre tiltak som respekterer og adresserer det kulturelle og språklige mangfoldet til hvert barn i kontakt med loven;
23. Etablere lokalsamfunnsbaserte tjenester og ikke-forvarende tiltak som er kreativt iverksatt med lokalsamfunnene selv og universelt tilgjengelige for barn på en ikke-diskriminerende og inkluderende måte;
24. Fortsette, og styrke, datainnsamling og vurderinger på nasjonalt og subnasjonalt nivå for å forstå hvordan urbefolkningsbarn, minoritetsbarn og marginaliserte barn kommer i kontakt med loven, hvordan deres tilgang til rett hindres, og rotårsakene til negativ forskjellsbehandling overfor disse barna av rettssystemer, for å forhindre deres overrepresentasjon i systemet og for å utvikle informerte, effektive og bærekraftige intervensjoner;
25. Sikre politisk engasjement på høyt nivå for ikke-diskriminerende og inkluderende barnerettssystemer og likeverdig tilgang til rett for barn, med passende, tilstrekkelig og rettferdig investering av tid og ressurser og riktig kapasitetsbygging for alle relevante interessenter som kommer i kontakt med barn;

Motstandsdyktig tilgang til rettssystemer for barn i møte med kriser og pandemier

26. Vedta et juridisk og politisk grunnlag for innovative og motstandsdyktige rettsprosesser og -prosedyrer for barn i nøds- og ikke-nødsituasjoner for å muliggjøre bærekraftig tilgang til rett for alle barn;
27. Vurdere å implementere virtuelle domstoler, høringer, intervjuer, saks- og informasjonsbehandlinger og andre prosedyrer, på en måte som garanterer prosedyremessige sikkerhetstiltak, som komplementerer virkelige høringer og prosedyrer, og som er utviklet basert på testet og effektiv praksis, med hensyn til det digitale og geografiske skillet, tilgjengelighet og inkludering, sikkerhet og personvern, konfidensialitet og barnets samtykke og komfortnivå;
28. Vedta og iverksette klare regler for tverretattlig og multisektorielt samarbeid i beredskaps-/kriseplanlegging og respons, og sikre at nøkkelorganer i barnevernet og rettsvesenet anses å være essensielle tjenester som er tillatt og prioritert å operere under pandemier eller krisesituasjoner;
29. Bygge opp kapasiteten til justisaktører fortløpende for å forberede dem til å raskt og effektivt ta i bruk og utnytte tiltakene og verktøyene som er utviklet og iverksatt for at de skal kunne tilpasse seg de ustabile forholdene i krisetider;
30. Utvikle barnevennlig, funksjonsvariasjons- og kjønns sensitivt informasjonsmateriell om metoder for å takle innvirkningen av – og usikkerhetene knyttet til – kriser og pandemier med hensyn til barns rettigheter og muligheter til tilgang til rett;

Barnevennlig tilgang til rettssystemer for alle barn i kontakt med loven

31. Følge tverrfaglige tilnærminger for tilgang til rett for barn, basert på sømløs koordinering mellom sektorer og mellom aktører, på en måte som minimerer barns unødvendige kontakt med rettssystemer;
32. Gi barnevennlige, kjønns sensitive, funksjonsvariasjonsinkluderende, traumeinformerte og konteksttilpassede rettferdighets- og sosiale tjenester, informasjon og annen passende juridisk og ikke-juridisk bistand for alle barn i kontakt med loven i enhver form, på en måte som tar hensyn til det enkelte barns behov, identitet og bakgrunn, situasjon og modenhetsnivå;
33. Sørge for tilgjengelig psykisk helse og psykososial støtte for å hjelpe barn i kontakt med loven og deres familier med å takle, tilpasse og omstille seg i møte med sin spesifikke situasjon;
34. Identifisere og implementere effektive metoder for tidlig intervensjon, helhetlig og omfattende familiestøtte og -styrking, samt samfunnsbygging, gjennom forsterkning av sosiale sikkerhetsnett og tjenester, for å forhindre at barn kommer i kontakt med loven og forebygge og minimere risikoer som kan føre til krenkende eller gjentatt krenkende atferd, og for å sette barn i stand til å leve en vanlig barndom fri for vold og unødige sårbarheter;

35. Prioritere gjenopprettende rettsprosesser, avledning, rehabilitering og reintegrering for alle barn i kontakt med loven gjennom omfattende, koordinerte og skreddersydde saksbehandlingstilnærminger, i stedet for isolerte og generaliserte intervensjoner;
36. Avkriminalisere barns atferd som bør og kan håndteres mer effektivt av systemer involvert i barnevern, sosial beskyttelse, helsetjenesten og mental helse og psykososial støtte, blant annet, inkludert tverrfaglige alternative reaksjoner for narkotikarelaterte lovbrudd og fjerning av statuslovbrudd; og
37. Iverksette spesialisert opplæring, revidere akademiske læreplaner og fremme innovasjoner innen tjenestelevering for å bygge en profesjonell og kompetent arbeidsstyrke for det 21. århundre bestående av barneretts- og barnevernsaktører og relevante interessenter, spesielt juridiske utøvere, rettshåndhevere, påtalemyndigheter, rettsoffiserer, kriminalomsorgsansvarlige, og sosialtjenestearbeidere, om temaer inkludert barns utvikling, barnevennlige intervju- og spørreteknikker, riktige rutiner for å forhindre retraumatisering og metoder for bevisst å redusere implisitte fordommer og forskjellsbehandling.

Støttespillere

Global Initiative on Justice With Children er et felles program utviklet av et konsortium av internasjonale organisasjoner som organiserer verdenskongressene som en Justice With Children Global Milestone og som også engasjerer og mobiliserer et globalt fellesskap av utøvere gjennom Justice With Children nettplattformen. Dets hensikt er å legge til rette for kritiske diskusjoner og handlingsorientert problemløsning blant fagfolk gjennom et online og stedlig rom for refleksjon, utveksling og konstant læring innen barnerettferdighet.

Verdenskongressene om Justice With Children er utformet til å ta opp de mest aktuelle problemene knyttet til barn i kontakt og/eller konflikt med loven, og det gir et dedikert og aktivt rom for barn og unge, beslutningstakere og rettsvesenets interessenter, akademikere, sivilsamfunnet og FN-representanter, og andre eksperter og utøvere til å: (1) Fremme rettferdige og hensiktsmessige rettssystemer for og med barn over hele verden; (2) Gi rom for fagfolk til å utveksle beste praksis, fremme vitenskapelig samarbeid, formulere politiske anbefalinger og øke bevisstheten om rettferdighet for barn; og (3) Støtte den operative implementeringen av internasjonale instrumenter og standarder knyttet til rettighetene til barn og unge i kontakt med loven.

Verdenskongressen for Justice With Children i 2021 fokuserte på å utveksle praksisorienterte strategier for å redusere diskriminering som undergraver tilgangen og kvaliteten til rettssystemer, og for å forsikre at alle barn er garantert lik behandling i lovens øyne. Deltakere engasjerte i internasjonale og regionale plenumsesjoner og handlingsorienterte workshops bestående av paneldiskusjoner, sertifiserte opplæringer og policyorienterte arbeidsgruppemøter. Innenfor det overordnede temaet «Forsikre tilgang til rettferdighet for alle barn: mot ikke-diskriminerende og inkluderende barnerettssystemer», ble 11 undertemaer prioritert under verdenskongressen:

- Systemisk rasisme og uforholdsmessig kriminalisering av barn fra urfolks, etniske og andre minoritetsgrupper;
- Diskriminering på grunn av kjønn, seksuell legning og kjønnsidentitet: fremme en tilnærming til kjønnsrettferdighet;
- Diskriminering av barn og unge som er berørt av migrasjon, inkludert flyktninger, enslige utenlandske barn og barn av utenlandske foreldre;
  - Diskriminering på grunn av funksjonshemming og helsemessige forhold;
    - Diskriminering på grunn av rusbruk og misbruk;
      - Kriminalisering av barns nettatferd;
      - Aldersgrenser og statuslovbrudd;
    - Forikre at stemmen til barnet blir hørt i barnerettssystemer;
  - Å oppfylle barns rettigheter i sammenheng med rettslig pluralisme;
  - Bygge robuste barnerettssystemer i tider med kriser og pandemier; og
- Bekjempe vold innenfor barnerettssystemer og forsikre barnevennlige tilnærminger for barneofre, lovbrytere og vitner.

Denne **globale erklæringen om Justice With Children** ble utarbeidet av World Congress Consortium og dets Child and Youth Advisory Group, med innspill fra Vitenskapskomiteen, organisasjonspartnere og deltakere av verdenskongressen og dens forberedende møter.

For mer informasjon, besøk www.justicewithchildren.org.

Dette dokumentet er en oversettelse av den originale Engelske versjonen. Hvis du finner feil, ber vi deg vennligst kontakte oss på info@justicewithchildren.org